

Фінансова звітність, її сутність та значення. Заключні роботи перед складанням фінансової звітності та основні етапи її підготовки.

1. Поняття фінансової звітності, принципи та її значення.
2. Заключні роботи перед складанням фінансової звітності та основні етапи її підготовки.

1

Фінансова звітність – бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період.

Метою складання фінансової звітності є надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства.

Фінансова звітність складається з: балансу (звіту про фінансовий стан) (далі – баланс), звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід) (далі – звіт про фінансові результати), звіту про рух грошових коштів, звіту про власний капітал і приміток до фінансової звітності. Методологічною основою складання фін.звітності є НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»»

Баланс підприємства складається на кінець останнього дня звітного періоду.

Проміжна (місячна, квартальна) звітність, яка охоплює певний період, складається наростаючим підсумком з початку звітного року.

Підприємства можуть не наводити статті, за якими відсутня інформація до розкриття (крім випадків, якщо така інформація була в попередньому звітному періоді), а також додавати статті із збереженням їх назви і коду рядка з переліку додаткових статей фінансової звітності, наведених у додатку

З до цього Національного положення (стандарту), у разі якщо стаття відповідає таким критеріям:

- інформація є суттєвою;
- оцінка статті може бути достовірно визначена.

Показники про податок на прибуток, витрати і збитки, вирахування з доходу, вибуття коштів, зменшення складових власного капіталу наводяться в дужках.

До фінансової звітності включаються показники діяльності філій, представництв, відділень та інших відособлених підрозділів підприємства.

Вимоги до інформації, яка наводиться у фінансовій звітності.

Інформація, яка наводиться у фін.звітності повинна бути:

- дохідлива і зрозуміла її користувачам за умови, що вони мають достатні знання та зацікавлені у сприйнятті цієї інформації;
- доречною, бо вона впливає на прийняття рішень користувачами, дає змогу вчасно оцінити минулі, теперішні та майбутні події, підтвердити та скоригувати їхні оцінки, зроблені у минулому;
- достовірною. Інформація, наведена у фінансовій звітності, є достовірною, якщо вона не містить помилок та перекручень, які здатні вплинути на рішення користувачів звітності;
- фінансова звітність повинна надавати можливість користувачам порівнювати фінансові звіти підприємства за різні періоди; та фінансові звіти різних підприємств.

Фінансова звітність підприємства формується з дотриманням таких принципів:

- автономності підприємства, за яким кожне підприємство розглядається як юридична особа, що відокремлена від власників; тому особисте майно і зобов'язання власників не повинні відображатись у фінансовій звітності підприємства;

- безперервності діяльності, що передбачає оцінку активів і зобов'язань підприємства, виходячи з припущення, що його діяльність триватиме далі;

- періодичності, що припускає розподіл діяльності підприємства на певні періоди з метою складання фінансової звітності;

- історичної (фактичної) собівартості, що визначає пріоритет оцінки активів, виходячи з витрат на їх виробництво та придбання;

- нарахування та відповідності доходів і витрат, за яким для визначення фінансового результату звітного періоду слід порівняти доходи звітного періоду з витратами, які були здійснені для отримання цих доходів. При цьому доходи і витрати відображаються в обліку і звітності у момент їх виникнення, незалежно від часу надходження і сплати грошей;

- повного висвітлення, згідно з яким фінансова звітність повинна містити всю інформацію про фактичні та потенційні наслідки операцій та подій, яка може вплинути на рішення, що приймаються на її основі;

- послідовності, який передбачає постійне (із року в рік) застосування підприємством обраної облікової політики. Зміна облікової політики повинна бути обґрунтована і розкрита у фінансовій звітності;

- обачності, згідно з яким методи оцінки, що застосовуються в бухгалтерському обліку, повинні запобігати заниженню оцінки зобов'язань та витрат і завищенню оцінки активів і доходів підприємства;

- превалювання сутності над формою, за яким операції повинні обліковуватись відповідно до їх сутності, а не лише виходячи з юридичної форми;

- єдиного грошового вимірника, який передбачає вимірювання та узагальнення всіх операцій підприємства у його фінансовій звітності в єдиній грошовій одиниці.

Фінансову звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності складають підприємства, які відповідно до законодавства

зобов'язані їх застосовувати, а також ті, які прийняли таке рішення (закріплене в обліковій політиці) самостійно.

Інформація про підприємство, яка підлягає розкриттю у фінансовій звітності, включає:

1. Назву, організаційно-правову форму та місцезнаходження підприємства (країну, де зареєстроване підприємство, адресу його офісу).
2. Короткий опис основної діяльності підприємства.
3. Назву материнської (холдингової) компанії підприємства.
4. Середню кількість працівників підприємства протягом звітного періоду.
5. Дату затвердження фінансової звітності.
6. Повідомлення про складання фінансової звітності за міжнародними стандартами фінансової звітності.

Кожний фінансовий звіт повинен містити дату, станом на яку наведені його показники, або період, який він охоплює. Якщо період, за який складено фінансовий звіт, відрізняється від звітного періоду, то причини і наслідки цього повинні бути розкриті у примітках до фінансової звітності.

2.

Організація заключних робіт перед складанням річного звіту покладається на головного бухгалтера, який повинен організувати усі ці роботи. Однією із важливих вимог, яких він повинен дотримуватися – це повнота і достовірність показників звітності.

Щоб виконати це завдання, до початку складання звітності проводиться значна підготовча робота:

- необхідно перевірити повноту відображення в обліку господарських операцій, оформлених відповідними документами;

- завершити облікові записи: уточнити розподіл доходів і витрат між суміжними звітними періодами;
- перевірити стан розрахунків і списати у встановленому порядку нереальну дебіторську заборгованість та прострочену кредиторську заборгованість;
- розподілити витрати із обслуговування виробництва й управління;
- визначити фактичну собівартість випущеної із виробництва та реалізованої продукції;
- визначити і списати фінансовий результат (прибутки, збитки) від реалізації та інших операцій;
- списати використаний протягом року прибуток.

Після цього перевіряють правильність облікових записів, взаємно звіряють дані синтетичного й аналітичного обліку і роблять виправні записи для усунення виявлених помилок. Перед складанням річного звіту обов'язково проводять повну інвентаризацію господарських засобів, їх джерел, стану розрахунків з дебіторами і кредиторами і відображають її результати в обліку.

Етапи організації складання звітності.

1.Організація підсумовування даних, зареєстрованих в регістрах синтетичного та аналітичного обліку.

2.Організація складання оборотних відомостей за аналітичними рахунками.

3.Організація складання оборотних відомостей за синтетичними рахунками.

4.Звіряння записів у синтетичному та аналітичному обліку.

5.Організація складання Головної книги.

ЗВІТ ПРО РУХ ГРОШОВИХ КОШТІВ

1. Основні положення звіту про рух грошових коштів.
2. Методика складання звіту про рух грошових коштів.

1. Основні положення звіту про рух грошових коштів.

Метою складання звіту про рух грошових коштів є надання користувачам фінансової звітності повної, правдивої та неупередженої інформації про зміни, що відбулися у грошових коштах підприємства та їх еквівалентах (далі — грошові кошти) за звітний період.

Цю форму звітності складають юридичні і фізичні особи всіх форм власності, крім банків і бюджетних установ. Звіт має 3 розділи і складається один раз на рік.

Підприємство розгорнуто наводить суми надходжень та видатків, що виникають у результаті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності.

Операційна діяльність - основна діяльність підприємства, а також інші види діяльності, які не є інвестиційною чи фінансовою діяльністю.

Основна діяльність - операції, пов'язані з виробництвом або реалізацією продукції (товарів, робіт, послуг), що є головною метою створення підприємства і забезпечують основну частку його доходу.

Інвестиційна діяльність - придбання та реалізація тих необоротних активів, а також тих фінансових інвестицій, які не є складовою частиною еквівалентів грошових коштів.

Фінансова діяльність - діяльність, яка призводить до змін розміру і складу власного та позикового капіталів підприємства.

Якщо рух грошових коштів у результаті однієї операції включає суми, які належать до різних видів діяльності, то ці суми наводяться окремо у складі відповідних видів діяльності. Внутрішні зміни у складі грошових коштів до звіту про рух грошових коштів не включаються. Негрошові операції (отримання активів шляхом фінансової оренди; бартерні операції;

придбання активів шляхом емісії акцій тощо) не включаються до звіту про рух грошових коштів.

При складанні фінансової звітності та консолідованої фінансової звітності підприємства можуть обрати спосіб складання звіту про рух грошових коштів за прямим або непрямим методом із застосуванням відповідної форми звіту.

Прямий метод передбачає відображення руху грошових коштів у розрізі окремих операцій.

Непрямий метод передбачає відображення причини змін та залишку грошових коштів. При цьому відображається коректування прибутку (збитку) від звичайної діяльності до оподаткування на суму не грошових операцій і операцій не операційної діяльності.

Вибір форми звіту слід зафіксувати в наказі про облікову політику.

Підприємства можуть не наводити статті, за якими відсутня інформація до розкриття (крім випадків, якщо така інформація була в попередньому звітному періоді), а також додавати статті із збереженням їх назви і коду рядка з переліку додаткових статей фінансової звітності, наведених у додатку 3 Національного положення (стандарту) 1, у разі якщо стаття відповідає таким критеріям: інформація є суттєвою; оцінка статті може бути достовірно визначена.

При складанні звіту за прямим методом слід використовувати додаткові статті, наведені в рядках 3011-3375. Для непрямого методу виділені окремі рядки 3230-3585.

2. Методика складання звіту про рух грошових коштів.

Згідно з Методичними рекомендаціями щодо заповнення форм фінансової звітності Затвердженими Наказом Міністерства України від 28.03.2013 р. №433.

Для складання звіту необхідно його розділити грошові потоки на три частини, відповідно до видів діяльності: операційну, фінансову і інвестиційну.

При цьому підприємство обов'язково:

- розгорнуто наводить суми надходжень та видатків, що виникають у результаті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності;

- якщо рух грошових коштів у результаті однієї операції включає суми, які належать до різних видів діяльності, то ці суми наводяться окремо у складі відповідних видів діяльності;

- внутрішні зміни у складі грошових коштів до звіту про рух грошових коштів не включаються. Негрошові операції (отримання активів шляхом фінансової оренди; бартерні операції; придбання активів шляхом емісії акцій тощо) не включаються до звіту про рух грошових коштів. Це правило не стосується 1 розділу звіту, який заповнюють непрямим методом;

- у звіті, який складено прямим методом, показники за звітний період наводять в одній графі, в залежності від впливу на грошовий потік: надходження - зі знаком плюс, вибуття - у дужках;

- у звіті, який складено непрямим методом, для відображення даних звітнього періоду призначені дві графи: у графі 3 наводять надходження грошових коштів, а в графі 4 – їх вибуття.

У звіті про рух грошових коштів, складеному за прямим методом, рух грошових коштів у результаті операційної діяльності визначається за сумою надходжень від операційної діяльності та сумою витрачання на операційну діяльність грошових коштів за даними записів їх руху на рахунках бухгалтерського обліку.

Розглянемо складання звіту за розділами.

Розділ 1 «Рух грошових коштів у результаті операції діяльності».

У разі складання звіту за прямим методом, у 1 розділі розшифровується напрям надходження і витрачання грошових коштів.

У звіті за непрямим методом показують рух грошових потоків шляхом коректування показників прибутку (збитку) від звичайної діяльності на не грошові операції і статті, які впливали на оборотні грошові кошти підприємства.

Розділ 2 «Рух грошових коштів у результаті інвестиційної діяльності»

Формування цього розділу за обома формами є однаковим. Відмінності полягають у тому, що показники при складанні за прямим методом наводять у одній графі, а у звіті за непрямим методом - у двох – «Надходження» та «Видатки».

Розділ 3 «Рух коштів у результаті фінансової діяльності» складається аналогічно попередньому розділу.

Звіт про фінансовий стан

1. Загальні положення звіту про фінансовий стан.
2. Класифікація і визнання доходів і витрат.
3. Методика підготовки Звіту про фінансові результати.

№1.

Питання пов'язані зі змістом і формою звіту про фінансові результати, який складається підприємствами всі форм власності (крім банків і бюджетних установ) розглядає НП(С)БО 1.

Звіт про фінансові результати – це звіт про доходи, витрати та фін. результати підприємства включаючи його філіали, представництва, та інші підрозділи за звітний період.

Метою складання звіту є надання користувачам правдивої і неупередженої інформації про доходи, витрати, прибутки та збитки від діяльності підприємства за звітний період.

Витрати – це зменшення економічно вигідних у вигляді вибуття активів, або збільшення зобов'язань, які приводять до зменшення власного капіталу (за виключенням зменшення капіталу за рахунок перерозподілу між власником або його вилучення) за звітний період.

Доходи - це збільшення економічно вигідних у вигляді надходження активів чи зменшення зобов'язань, які приводять до збільшення власного капіталу (крім збільшення капіталу за рахунок внесків власників) за звітний період.

Звіт надає інформацію про доходи і витрати не тільки звітного періоду, а також в співставленні з показниками минулого звітного періоду. Згідно НП(С)БО 1 у звіті не дозволяється згортання доходів і витрат крім випадків передбачених іншими П(С)БО.

Доходи і витрати від звичайної діяльності відображаються в звіті розгорнуто (по окремим статтям), а результати діяльності від надзвичайних подій згорнуто, тобто показується кінцевий результат (доход, витрати).

Підставою для складання звіту є інформація про доходи, витрати, прибутки або збитки, які виникають в процесі діяльності підприємства і відображаються на рахунках б/о.

№2.

Облік доходів підприємства регламентується П(С)БО 17 «Доход», а облік витрат П(С)БО 16 «Витрати»

Умовами визнання доходів є:

- їх оцінка може бути достовірно визначена;
- визнаються в момент надходження активу або погашення зобов'язань, які приводять до збільшення власного капіталу, крім збільшення капіталу за рахунок внесків власників.

Витрати визнаються в наступних випадках:

- Оцінка витрат може бути достовірно визначена;
- визнаються в момент вибуття активу, або збільшення зобов'язань, які приводять до зменшення власного капіталу підприємства

- Визначаються витратами певного періоду одночасно з визнанням доходу для отримання якого вони були понесені. Якщо витрати не можна прямо пов'язати з доходом певного періоду, от вони відображаються у складі того звітного періоду, в якому вони були здійснені;
- Якщо актив забезпечує економічні вигоди на протязі декількох звітних періодів, то витрати відображаються у звіті на підставі систематичного і раціонального розподілу на протязі тих звітних періодів коли безпосередньо надходить економічна вигода;
- Витрати необхідно негайно відображати у звіті, якщо економічні вигоди не відповідають або перестали відповідати критеріям визнання активу.

Не визначається доходами наступні надходження від інших осіб:

- Сума ПДВ, акцизів, інших податків і обов'язкових платежів, які підлягають до перерахування до бюджету та позабюджетних фондів;
- Сума попередньої оплати продукції, або авансу в рахунок оплати продукції;
- Надходження, які належать іншим особам;
- Сума завдатку під заставу або в погашення займів;
- Надходження від первісного розміщення цінних паперів.

Не визначаються витратами:

- попередня (авансова) оплата запасів (робіт, послуг).
- Погашення отриманих займів;
- Витрати, які відображають зменшення власного капіталу у відповідності з П(С)БО.

Доходи і витрати повинні відображатись безпосередньо при здійсненні господарських операцій, тобто в тому періоді в якому отримані доходи, понесені витрати незалежно від надходження грошових засобів.

У відповідності з П(С)БО 15 «Доходи» класифікуються:

- Доходи (виручка) від реалізації продукції (товарів, інших активів);
- Дохід, пов'язаний з наданням послуг;
- Цільове фінансування;
- Дохід від використання активів іншими сторонами у вигляді %, роялті, дивідендів.

Витрати підприємства класифікуються:

1. за економічним змістом:
 - витрати уречевленої праці (матеріальні затрати);
 - витрати живої праці (заробітна платня).
2. за метою формування вартості запасів і визначення фінансового результату:

- витрати на продукцію;
 - витрати періоду (нерозподілені загально-виробничі витрати, адміністративні витрати, на збут, інші операційні витрати, фінансові витрати, інші витрати, податок на прибуток, надзвичайні витрати).
3. за стадіями кругообігу:
- витрати в сфері виробництва;
 - в сфері обігу.
4. економічні елементи – це однорідні витрати, які в межах підприємства не можна більше розкласти на складові частини.
5. калькуляційні статті – певні види витрат, які складають собівартість як окремих витрат, так і товарної продукції підприємства в цілому.
6. в залежності від технічно-економічного призначення:
- основні (включені в собівартість);
 - накладні витрати.
7. по відношенню до обсягу виробництва:
- змінні;
 - постійні.
8. в залежності від способу включення в виробництво собівартості:
- прями;
 - непрямі.
9. за економічною структурою:
- прості (однорічентні: сировина, матеріали)
 - складні або комплексні
10. за місцем виникнення :
- витрати відділу;
 - затрати виробництва;
 - затрати цеху;
 - витрати участку
11. за доцільністю використання:
- виробничі;
 - невиробничі.
12. по видам продукції:
- витрати на виріб;
 - витрати на групи однорідних виробів;
 - витрати на валову продукцію;
 - витрати на одноразові замови;
 - витрати на товарну продукцію;
 - витрати на реалізовану продукцію.
13. по календарним періодам:
- поточні (постійні звичайні витрати або витрати з періодичністю менше місяця);
 - одноразові.

Як правило, кожному виду доходу відповідають відповідні статті витрат. Разом з тим існують витрати на які немає відповідної статті доходів і навпаки (списання Дт. і Кт. заборгованості, безоплатне отримання активів)

Для накопичення інформації про доходи і витрати за видами діяльності планом рахунку передбачено рахунок 7 і 9 класів, крім того підприємства можуть використовувати рахунок 8 класу для відображення інформації про витрати за економічними елементами.

№3.

Звіт складається із 4 розділів:

I. Фінансові результати. В цьому розділі передбачено відображення доходів і витрат з метою визначення чистого прибутку або збитку звітного періоду.

Інформація про доходи і витрати подається з точки зору власника підприємства:

- Розглядає прибуток як джерело виплат власникам (дивіденди). Створення резервного капіталу або збільшення статутного капіталу ;
- Всі витрати пов'язані з отриманням доходу, включаючи податок на прибуток вважаються витратами звітного періоду.

II. Сукупний дохід. У розділі II звіту про фінансові результати приводиться інформація про інший сукупний дохід і розраховується сукупний дохід підприємства, отриманий у звітному періоді.

III Розділ: «Елементи операційних витрат» Надає інформацію про відповідні елементи операційних витрат (на виробництво, збут, управління, інші операційні витрати), які понесені підприємством в процесі своєї діяльності за звітний період, за мінусом тих витрат, які входять в собівартість продукції (робіт, послуг), яка була вироблена і спожита самим підприємством.

Собівартість реалізованих товарів, запасів іноземної валюти в цьому розділі не наводиться

IV. Розділ: «Розрахунок показників прибутковості акцій». Розділ стосується тільки акціонерних товариств, прості акції яких відкрито продаються і купуються на фондових біржах в тому числі товариствами, які знаходяться в процесі випуску таких акцій.

У рядку 010 Звіту відображається загальний дохід (виручка від реалізації продукції, товарів, робіт або послуг, тобто без вирахування наданих знижок, повернення проданих товарів і непрямих податків (ПДВ, акцизного збору тощо). В рядку 010 Звіту відображають загальну суму доходу як свого, так і суму, що належить комітенту, субпідряднику тощо.

У рядку 015 відображається сума ПДВ, що включена до складу доходу. Її зазначають у дужках.

У рядку 020 "Акцизний збір" платники акцизного збору відображають суму акцизного збору (в дужках), яка врахована у складі доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг).

У рядку 025 (вільний рядок) відображаються суми інших податків і зборів (у дужках), які включаються до складу доходів. Підприємства-страховики в цьому рядку зазначають виплати страхових сум і страхових відшкодувань.

До податків і зборів, які відображаються в цьому рядку, відносяться:

- готельний збір;
- податок з реклами (при наданні рекламних послуг);
- збір на обов'язкове державне пенсійне страхування (при продажу валюти, тютюнових виробів виробниками, ювелірних виробів із золота, платини, дорогоцінного каміння, наданні послуг стільникового мобільного зв'язку) тощо.

У рядку 030 "Інші вирахування з доходу" відображаються надані знижки, повернення товарів та інші суми, що підлягають вирахуванню з доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг). Ці суми також зазначають у дужках.

У рядку 040 Звіту відображається собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), яка визначається з урахуванням застосовуваних підприємством методів оцінки вибуття запасів, установлених ПБО 9.

У рядку 060 "Інші операційні доходи" відображається дохід, який обліковується по Кт 71.

У рядку 070 "Адміністративні витрати" відображаються загальногосподарські витрати, пов'язані з управлінням та обслуговуванням підприємства, які обліковуються по Дт 92.

У рядку 080 "Витрати на збут" відображаються витрати підприємства, пов'язані з реалізацією продукції (товарів), витрати на утримання підрозділів, що займаються збутом продукції, на рекламу, доставку продукції споживачам тощо (Дт 93).

У рядку 090 "Інші операційні витрати" відображаються інші витрати операційної діяльності, які обліковуються по Дт 94.

У рядку 110 "Доход від участі в капіталі" відображаються доходи, одержані від інвестицій в асоційовані, дочірні або спільні підприємства (облік яких ведеться за методом участі в капіталі), пов'язані з часткою інвестора у чистих активах об'єкта інвестування (Кт 72).

У рядку 120 "Інші фінансові доходи" показуються доходи, що виникають у ході фінансової діяльності підприємства, а саме дивіденди, що належить одержати, відсотки з облігаціями, інші доходи від фінансової діяльності, що відображаються по кредиту субрахунку 733.

У рядку 130 "Інші доходи" показуються доходи, що виникають у процесі звичайної діяльності, пов'язані з операціями по списанню з балансу необоротних активів та реалізацією фінансових інвестицій (Кт 74).

У рядку 140 "Фінансові витрати" відображаються витрати фінансової діяльності підприємства, а саме, витрати, пов'язані з нарахуванням і сплатою відсотків за банківський кредит, витрати, пов'язані із залученням позикового капіталу, нарахуванням відсотків за договорами кредитування тощо (Дт 95).

У рядку 150 "Втрати від участі в капіталі" відображаються втрати від зменшення вартості інвестицій, що виникають у процесі інвестиційної діяльності підприємства (Дт 96).

У рядку 160 "Інші витрати" відображаються витрати, що виникають у процесі звичайної діяльності підприємства, не пов'язані з операційною діяльністю, а також витрати страхової діяльності, до яких включаються балансова вартість реалізованих фінансових інвестицій та необоротних активів, суми знецінення (уцінки) необоротних активів і фінансових інвестицій, залишкова вартість списаних необоротних активів і витрати, пов'язані з їх ліквідацією (Дт 97).

В рядку 180 "Податок на прибуток від звичайної діяльності" відображається суми нарахованого податку на прибуток. Причому в 2001 році ця сума дорівнює сумі, відображеній у Декларації з податку на прибуток.

У бухгалтерському обліку нарахований податок на прибуток відображається записом Дт 981 "Податки на прибуток від звичайної діяльності" – Кт 6413 "Розрахунки за податком" у кінці звітного періоду субрахунок 981 закривається в дебет субрахунку 793.

У рядках 200, 205 "Надзвичайні: доходи, витрати" відображаються доходи і витрати, пов'язані з подіями або операціями, які відрізняються від звичайної діяльності підприємства, і не очікується, що вони будуть повторюватися періодично або в кожному звітному періоді.

До складу доходів від надзвичайних подій включаються визнані суми відшкодування, зокрема відшкодування втрат страховими організаціями та ін. сума доходу відображається в бухгалтерському обліку по кредиту рахунка 75 "Надзвичайні доходи".

До витрат від надзвичайних подій відносяться як прямі втрати за результатами цих подій, так і витрати на здійснення заходів, пов'язаних з попередженням, ліквідацією наслідків таких подій.

У розділі II Звіту наводяться відповідні елементи операційних витрат (на виробництво і збут, управління й інші операційні витрати), зазначені підприємством. Операційні витрати у цьому розділі відображаються за вирахуванням внутрішнього обороту, тобто тих витрат, які складають собівартість продукції (робіт, послуг), виготовленої та спожитої самим підприємством. Показники розділу II базуються на підставі даних, відображених в обліку на рахунках класу 8. Якщо ж ви застосовували лише рахунки класу 9, то для заповнення цього розділу необхідно провести аналіз витрат по дебету рахунків 23, 91-94.

У рядку 230 "Матеріальні витрати" відображується вартість витрачених у виробництві (крім продукту власного виробництва): сировини й основних матеріалів, купівельних напівфабрикатів і комплектуючих виробів, палива та енергії, будівельних матеріалів, запасних частин, тари й тарних матеріалів, допоміжних та інших матеріалів (Дт 80 "Матеріальні витрати" Кт 20, 22, 25 "Напівфабрикати" тощо).

Собівартість реалізованих товарів підприємствами торгівлі в рядку 230 не відображається.

У рядку 240 "Витрати на оплату праці" відображаються суми: заробітної плати за окладом і тарифами, премій та заохочень, матеріальної допомоги, компенсаційних виплат, оплати відпусток й іншого невідпрацьованого часу, інших витрат на оплату праці (Дт 81 "Витрати на оплату праці" Кт 65 "Розрахунки за страхуванням").

У рядку 260 "Амортизація" відображається сума нарахованої амортизації основних засобів, нематеріальних активів й інших необоротних матеріальних активів (Дт 83 "Амортизація" Кт 13 "Знос необоротних активів").

У рядку 270 "Інші операційні витрати" відображаються витрати операційної діяльності, що не знайшли відображення у складі матеріальних витрат, витрат на оплату праці, відрахувань на соціальні заходи й амортизації (зокрема, витрати: на відрядження і послуги зв'язку, плата за розрахунково-касове обслуговування, втрати від операційних курсових різниць, суми податків, зборів, послуги сторонніх підприємств, втрати від псування цінностей і знецінювання запасів, суми фінансових санкцій тощо). Податок

на прибуток у рядку 270 не відображається. (Дт 84 "Інші операційні витрати" Кт 64, 68 "Розрахунки за іншими операціями", 20 та інші).

У рядку 280 "Разом" відображається арифметична сума рядків 230, 240, 250, 260 і 270.

Сум витрат операційної діяльності, відображена у розділі I Звіту, не обов'язково повинна дорівнювати сумі операційних витрат (скоріше за все, вона не буде дорівнювати), відображеній у розділі II Звіту.

Балансове узагальнення показників звіту Ф№2

Код рядка	Балансове узагальнення
010	Основна статутна реалізація з ПДВ: Дт 301, 311, 312, 681, 361, 362 – Кт 701-703
015	Суми ПДВ в складі виручки від основної статутної реалізації: Дт 701, 702, 703 – Кт 641 (643)
020	Акцизний збір: Дт 701, 702, 703 – Кт 641
025	Податки, які включаються в ціну продажу (крім ПДВ): готельний збір Дт 92 – Кт 642, податок з реклами Дт 93 – Кт 641, збір в Пенсійний фонд з продажу інвалюти Дт 949 – Кт 651.
030	Знижки, повернення, Дт 704 – Кт 791 (сторнувальний запис)
035	Код 010-015-020-025-030
040	Дт 901 – Кт 26 – с\в реалізованої продукції Дт 902 – Кт 28 – с\в реалізованих товарів. Дт 903 – Кт 23 – с\в реалізованих послуг
050	Позитивне значення різниці: 035-040
055	Різниця при від'ємному значенні: 035-040
060	Доходи по Кт 71 (продаж оборотних активів без ПДВ, отримані штрафи, операційна курсова різниця та ін.): \sum Кт 71 (без ПДВ)
070	Дебетові обороти адміністративних витрат за звітний період: \sum Дт 92 – Кт 661, 65, 13, 685, 641
080	Дебетові обороти витрати на збут (реклама, відрядження працівників, збуту і т. д.): \sum Дт 93
090	Дебетові обороти інших операційних витрат звітного періоду (собівартість реалізованих оборотних активів, недостача, безоплатна передача, уцінка запасів та ін.): \sum Дт 94 – Кт 20, 22, 38, 371, 685
100	Позитивне значення різниці 050+060-070-080-090 або (055) +060-070-080-090
105	Від'ємне значення виразу в ряд. 100
110	Фінансовий дохід від утримання інвестицій, що не менші 25%

Код рядка	Балансове узагальнення
	статутного капіталу інвестованого підприємства: сума по Кт 72
120	Сплата банком відсотків за користування вільними коштами, нараховані відсотки по викуплених акціях: сума по Дт 31, 373 – Кт 73
130	Дохід без ПДВ від продажу необоротних активів, дохід від безкоштовно отриманих необоротних активів, дохід від ліквідації необоротних активів: сума по Кт 74
140	Витрати по нарахованих відсотках за користування кредитом Дт 951 – Кт 684, 311
150	Фінансовий витрати від утримання інвестицій, що не менші 25% статутного капіталу інвестованого підприємства: сума по Дт 96
160	С/в реалізованих і списаних необоротних активів, уцінка необоротних активів.): Σ Дт 97
170	Позитивне значення: $100 + 110 + 120 + 130 - 140 - 150 - 160$ або $(-105) + 110 + 120 + 130 - 140 - 150 - 160$ (сальдо по Кт 79)
175	Від'ємне значення виразів в ряд. 170 (сальдо по Дт 79)
180	Тимчасово (протягом 2001р.) фіксується величина прибутку за Декларацією
190	Позитивне значення: $170 - 180$
195	Від'ємне значення: $170 - 180$ або $175 + 180$
220	190 (якщо немає надзвичайних подій)
230	Дт 80 – Кт "Запаси"
240	Дт 81 – Кт 661
250	Дт 82 – Кт 65
260	Дт 83 – Кт 133, 132, 131
270	Відрядження, послуги зв'язку, касове обслуговування, Дт 84, 85 – Кт 372, 377, 63, 685

Порядок складання Звіту про власний капітал

1. Загальні положення звіту про власний капітал.
2. Зміст статей звіту та методика його заповнення.

1. Загальні положення звіту про власний капітал.

1. Зміст і форма Звіту про власний капітал і загальні вимоги до розкриття його статей визначені НП(С)БУ 1 «Загальні вимоги до звітності». Норми цього положення стосуються підприємств: організацій всіх форм власності крім банків і бюджетних установ. Суб'єкти малого підприємництва, які повинні звітувати за міжнародними стандартами, повинні теж складати звіт про власний капітал.

У відповідності з НП(С)БУ 1 «Загальні вимоги до звітності» - це звіт, який відображає зміни у складі власного капіталу підприємства на протязі звітного періоду.

Надавати звіт необхідно в складі річної фінансової звітності. У звіті про власний капітал розкривається інформація про зміни у складі власного капіталу підприємства протягом звітного періоду. У графах звіту про власний капітал, призначених для наведення складових власного капіталу, зазначаються показники, наведені у розділі I «Власний капітал» балансу. Для забезпечення порівняльного аналізу інформації звіту про власний капітал підприємства повинні додавати до річного звіту звіт про власний капітал за попередній рік. Власний капітал представляє собою джерела фінансування, які:

- без визначеного строку повернення внесені засновниками і учасниками підприємства;
- накопичені на протязі строку діяльності у вигляді прибутку та ін. джерел;
- отримані від інших фізичних та юридичних осіб безоплатно та безповоротно.

На початковому етапі, коли підприємство не має зовнішньої заборгованості, власний капітал = активам. Після появи заборгованості як

внутрішньої так і зовнішньої – визначається як різниця активів і зобов'язань. Сума власного капіталу – це умовна вартість майна оскільки вона не має (не відображає) поточну ринкову вартість. Крім цього на розмір власного капіталу впливає облік політики (методи оцінки активів і зобов'язань).

Власний капітал виконує наступні функції:

1. довгострокове фінансування (знаходиться в розпорядженні підприємства необмежений термін).
2. забезпечує самостійність і владу;
3. розподіл доходів і активів підприємства; відповідальність і захист прав кредиторів;

Власний капітал поділяється:

1. інвестований (вартість всіх акцій) дарчий капітал;
2. нерозподілений прибуток (це частина чистого прибутку, яка не виплачена акціонерам, а реінвестована у виробництво або направлена на формування резервного капіталу.
 - За рівнем відповідальності:
 1. зареєстрований (зафіксований в статистичних документах);
 2. незареєстрований (частина власного капіталу розмір якого не планується а формується в процесі діяльності підприємства);
 3. дані про власний капітал наводяться в 1 розділі пасиву балансу. До власного капіталу відносяться: статутний, пайовий та ін.

До власного капіталу підприємства відносять

- Зареєстрований (пайовий) капітал
- Капітал у дооцінках
- Додатковий капітал
- Резервний капітал
- Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)
- Неоплачений капітал
- Вилучений капітал.

Зареєстрований капітал – це сума статутного капіталу, зафіксованого в установчих документах, паєві внески колективні сільськогосподарські підприємства, житло-будівельні кооперативи, кредитні спілки, а також інший зареєстрований капітал, наприклад, приватних підприємств. Статутний капітал – це сукупність матеріальних і грошових засобів, нематеріальних та інших активів, які необхідні підприємству для здійснення його діяльності і

виділених йому державою або іншим власником в повне і постійне володіння.

Капітал у дооцінках – це капітал, який з’явився у результаті дооцінки основних засобів і нематеріальних активів, фінансових інструментів. Цей капітал приймає участь у формуванні іншого сукупного доходу.

Додатковий капітал – це емісійний дохід (сума на яку вартість реалізації випущених акцій перевищує їх номінальну вартість), вартість безоплатно отриманих необоротних активів, а також накопичені курсові різниці, які відображаються у складі власного капіталу згідно з ПСБО.

Резервний капітал – це сума капіталу, яка створена згідно з законодавством, або за рахунок нерозподіленого прибутку підприємства. (формується за рахунок обов’язкових кожнорічних відрахувань, у розмірах встановлених статутними документами, але не менше 5 % від суми чистого прибутку). Відрахування для створення цього капіталу можливо після досягнення резервного капіталу, які встановлені в установчих документах. Крім прибутку на поповнення резервного капіталу може бути направлена частина додаткового капіталу.

Кошти резервного капіталу можуть бути використані:

1. на покриття балансу збитків підприємства за звітний період;
2. нарахування дивідендів по привілейованим акціям у випадку відсутності або недостатчі прибутку;
3. покриття збитків підприємства при його ліквідації.

Нерозподілений прибуток (непокритий збиток) – це сума нерозподіленого прибутку або непокритого збитку.

Неоплачений капітал – це показник, який фіксує заборгованість власників (учасників) по внескам у статутний капітал.

Вилучений капітал – це сума фактичної собівартості акцій власної емісії або частин, які викуплені господарськими товариствами у їх учасників.

Підприємства можуть не наводити статті, за якими відсутня інформація до розкриття (крім випадків, якщо така інформація була в попередньому звітному періоді), а також додавати статті із збереженням їх назви і коду

рядка з переліку додаткових статей фінансової звітності, наведених у додатку 3 до Національного положення (стандарту), у разі якщо стаття відповідає таким критеріям:

- інформація є суттєвою;
- оцінка статті може бути достовірно визначена.

Підприємства у графах звіту про власний капітал, в яких зазначаються складові власного капіталу, наводять лише ті з них, які зазначені у балансі. У консолідованому звіті про власний капітал також наводиться інформація про зміни у власному капіталі в розрізі неконтрольованої частки.

На сьогодні діє дві форми Звіту про власний капітал – ф.4 для всіх підприємств. Інша ф.№4-к – для тих, хто повинен скласти консолідовану фінансову звітність. Ф.4-к повинна відображати зміни у власному капіталі як материнської компанії, так і її дочірніх підприємств. В принципі ці дві форми ідентичні між собою, крім показника неконтрольована частка - частина чистого прибутку (збитку), сукупного доходу та чистих активів дочірнього підприємства, яка не належить материнському підприємству (прямо або через інші дочірні підприємства).

2 Зміст статей звіту та методика його заповнення.

Див. табл..

Виправлення помилок у фінансовій звітності і внесення змін до показників фінансової звітності. Перевірка порівнянності показників фінансової звітності підприємства

Перелік питань.

1. виправлення помилок у фінансовій звітності і внесення змін до показників фінансової звітності.
2. перевірка порівнянності показників фінансової звітності підприємства.

1. виправлення помилок у фінансовій звітності і внесення змін до показників фінансової звітності

Ведення бухгалтерського обліку у відповідності до вимог чинного законодавства досить складний процес, тому можливість допущення бухгалтером помилки на якомусь з етапів має місце. Невиправлені помилки спричиняють невідповідність бухгалтерського обліку, що, в свою чергу, призводить до помилок у прийнятті управлінських рішень, недоплати податків, нарахування штрафних санкцій. Але, як кажуть: «Не помиляється той, хто не працює», головне своєчасно виправити та коректно внести зміни до реєстрів бухгалтерського обліку та даних фінансової звітності.

Хочу звернути увагу на виправлення помилок допущених при складанні фінансових звітів в минулих звітних періодах. Досить часто бухгалтери підприємств некоректно здійснюють виправлення помилок, що в свою чергу призводить до викривлення показників фінансової звітності. У П(С)БО 6 розглядаються помилки двох видів:

- ◆ ті, що допущені під час складання звітів у попередніх періодах;
- ◆ ті, що відносяться до попередніх періодів.

Так, відповідно до п. 4 Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах», виправлення помилок, допущених при складанні фінансових звітів у попередніх роках, здійснюється шляхом коригування сальдо нерозподіленого прибутку на початок звітного року, якщо такі помилки впливають на величину

нерозподіленого прибутку (непокритого збитку). При цьому, коригування сальдо нерозподіленого прибутку на початок звітного року здійснюється також і за відсутності залишку нерозподіленого прибутку (наявність непокритих збитків). Таке виправлення вимагає повторного відображення відповідної порівняльної інформації у фінансовій звітності (п. 5 ПБО 6).

Виправлення помилок за минулі звітні періоди, виявлених у поточному році, відповідно до П(С)БО 6 повинно відображатись наступним бухгалтерським проведенням:

ДТ 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)»

КТ рахунків бухгалтерського обліку відповідних об'єктів класів 1 – 6.

Згідно з п. 9 Методичних рекомендацій щодо застосування реєстрів бухгалтерського обліку, затверджених наказом Мінфіну України від 29.12.2000 р. № 356, виправлення помилок минулих років підлягає обов'язковому оформленню у місяці виявлення помилки шляхом складання бухгалтерської довідки, в якій зазначається зміст помилки, сума та кореспонденція рахунків бухгалтерського обліку, якою виправляється помилка. В періоді складання бухгалтерської довідки її дані заносяться до реєстрів бухгалтерського обліку підприємства.

Крім того не потрібно забувати, що згідно п. 20 П(С)БО 6 інформацію щодо виправлення помилок, які мали місце в попередніх періодах, слід розкривати у примітках до фінансової звітності.

2. Перевірка порівнянності показників фінансової звітності підприємства

Порівнянність показників фінансової звітності підприємства здійснюється згідно Методичних рекомендацій з перевірки порівнянності показників фінансової звітності (наказ Мінфіну від 11.04.2013 р. №476). Див.табл.